

Zaenkrat še na repu slovenske razvitosti

Z vlaganji v razvoj hitreje v korak z razvitejšimi slovenskimi regijami

Zaenkrat še na repu slovesne razvitosti

Prelomnih dogodkov, ki bi v pozitivnem ali negativnem smislu zaznamovali pomursko gospodarstvo, v letu, ki se je izteklo, nismo zabeležili. Pomurje, ki razvojno še vedno močno zaostaja za slovenskim povprečjem in se po razvitosti uvršča prav na rep med slovenskimi regijami, sicer beleži nekatere razvojne premike, v minulem letu pa je bilo vloženih veliko naporov, da bi se razvojni razkorak zmanjšal.

K temu naj bi prispeval tudi Regionalni razvojni svet, ki je bil ustanovljen v začetku leta, sestavljen pa je iz predstavnikov občin, gospodarstva in drugih, ki naj bi bili odgovorni za naš skupni razvoj. Ali bo Regionalni razvojni svet upravičil svoj obstoj, bo pokazal čas, mnogi pa so o tem že podvomili. Poznavalci pravijo, da bi moral biti takšen organ sestavljen predvsem iz mladih strokovnjakov, ki so neobremenjeni s preteklostjo in jih ne zanimajo le ozki lokalni interesi, k sodelovanju in snovanju razvojnih projektov pa bi morali pritegniti tudi strokovnjake od drugod.

Davčna reforma burila duhove

V minulem letu so tudi pomurske gospodarstvenike najbolj prizadevale napovedane davčne reforme. Eden od glavnih tvorcev in zagovornikov reforme Jože P. Damijan je sicer naše gore list, vendar večina gospodarstvenikov reformam v predlagani obliki ni bila naklonjena, saj bi imele neugodne posledice predvsem za delovno intenzivne dejavnosti in manj razvite regije. Pomurski gospodarstveniki so zatrjevali, da ne prispevajo k razbremenitvi gospodarstva, predlagana enotna davčna stopnja pa bi še bolj poslabšala položaj nekaterih gospodarskih panog. Zaradi številnih pritiskov in nasprotovanj predlagani davčni zakonodaji je začela popuščati tudi vlada, minister Jože P. Damijan je kmalu odstopil, vodenje vladne službe za reforme pa je prevzel Andrej Horvat, prav tako naše gore list. Sveženj davčnih ukrepov je bil nato vseeno sprejet, vendar v nekoliko milejši obliki, pri davku na dodano vrednost pa sta še naprej ostali dve davčni stopnji.

Zaenkrat še na repu slovesne razvitosti

uvečavcem stopnji.

Lastniške spremembe

Leto, ki se je izteklo, ni minilo tudi brez lastniških sprememb. V januarju je odmevala agencijska vest, da se Mlekarna Celeia pripravlja na povezovanje s Pomurskimi mlekarnami. Celjani so se takrat že dogovarjali o povezovanju z Ljubljanskimi mlekarnami, s pripojitvijo Pomurskih mlekarn pa bi se Mlekarna Celeia kapitalsko okrepila in tako pridobila moč v pogajanjih z Ljubljanskimi mlekarnami. V Pomurskih mlekarnah so potrdili, da razgovori s celjskimi mlekarnami potekajo, vendar čas za povezovanje po njihovem takrat še ni dozorel. Po jesenskih dogodkih v Ljubljanskih mlekarnah povezovanje ljubljanskih in celjskih mlekarn ni več aktualno, so pa zato ponovno oživel pogovori o sodelovanju med Pomurskimi mlekarnami in Mlekarno Celeia. V pomurski in celjski mlekarni prihaja zdaj do podvajanja proizvodnje, ker so v proizvodnjo v obeh mlekarnah potrebna nova vlaganja, je dogovor o specializaciji nujen, saj bi tako lahko povečali serije in pocenili proizvodnjo. Oblika sodelovanja zaenkrat ostaja odprta, ne izključujejo pa tudi kapitalskih povezav. Ovira za povezovanje je morda tudi v različni lastniški sestavi obeh mlekarn, saj je v mlekarni Celeia prevladujoče združno lastništvo,

medtem ko je to v Pomurskih mlekarnah v manjšini. Zato so tudi v Pomurskih mlekarnah že stekli pogovori z združbami, ki naj bi v družbi povečale svoj lastniški delež.

Povezovanja in prevzemi

Lani se je dokončno razpletla zgodba o lastništvu v družbi Radgonske gorice in tako je še eno uspešno pomursko podjetje prešlo v last družb zunaj Pomurja. Največji lastnik Radgonskih goric so tako postale Celjske mesnine in še nekatere družbe s celjskega območja, saj so

Zaenkrat še na repu slovesne razvitosti

dosedanji lastniki iz Pomurja svoje deleže prodali.

Med napovedovanimi lastniškimi spremembami je v drugi polovici lanskega leta gotovo najbolj odmevala prevzemna vojna med Farmami Ihan in družbo Interling Holding. Napovedi, da stoji za Taxgroupovim kupovanjem delnic v Farmah Ihan Polaničeva družba Interling Holding so se uresničile, v obrambo pred prevzemom pa so se vključile tudi Farme Ihan. Te so od družbe 13 M odkupile četrtinski delež v Kmetijskem gospodarstvu Rakičan in s tem napovedale prevzemno bitko za rakičansko prašičerejo. Interling Holding, ki ima v Farmah Ihan že 20 odstotkov lastništva, v njihovi družbi pooblaščenki pa 40-odstotni delež, bo z nakupom delnic nadaljeval, Stanko Polanič pa je prepričan, da bodo iz te prevzemne vojne izšli kot zmagovalec.

Nadaljevala se je tudi priprava študije o združevanju Skupine podjetij Panvita in Krasa Sežane. V tem primeru naj ne bi šlo za združevanje, pač pa bodo ustanovili skupno novo podjetje, na katero bodo sedanji lastniki prenesli svoje lastniške deleže oziroma kapital iz obstoječih družb. Interling Holding bo tako prenesel na novo podjetje svoj 66-odstotni delež, ki ga ima v Kmetijskem gospodarstvu Rakičan in v MIR-u Radgona,

družba Brinovka, ki je skoraj 90-odstotni lastnik Krasa Sežana in Mesnin dežele Kranjske, pa bo na novo podjetje prenesla tudi svoj delež.

V Sloveniji pa se je lani začel oblikovati nov gradbeni holding, katerega pobudnik in tvorec je prav tako pomurski podjetnik Stanko Polanič. Vanj se povezujejo SGP Pomgrad, Konstruktor Maribor in Kraški zidar, nova združba bo predstavljala 12-odstotni tržni delež v slovenskem gradbeništvu, tako povezani pa bodo tudi lažje konkurirali na javnih razpisih.

Zaenkrat še na repu slovesne razvitosti

Prodaja Nafta Lendava se premika po polžje. Vlada je komaj novembra potrdila program privatizacije in samo največji optimisti verjamejo, da bo imela zaradi dolgotrajnih postopkov še to leto novega lastnika. Majska napoved gospodarskega ministra Andreja Vizjaka, da naj bi Rusi v paketu sodelovanja s Petrolom vzeli pod svoje okrilje tudi Nafto Lendava, je ostala le javnosti všečna beseda ministrstva. Čas pa beži, a v poslovnem svetu je čas zlato, družba Nafta Lendava pa zaradi nedokončane privatizacije posluje v krču, načrti za posodobitve pa čakajo v predalu.

Septembrska skupščina lendavske družbe Varstroj, ko je Infond Holding, ki obvladuje devetinšestdeset odstotkov kapitala, zadržal delitev bilančnega dobička, je bila resna napoved lastninskih sprememb v družbi. Zgodba še ni končana, zagotovo pa je ne vodijo Japonci, čeprav je partner OTC Daihen napovedal nakup desetodstotnega deleža, prevzemno namero pa je za Vestnik zanikala tudi korporacija Hidria. Po vsem se bo morda izcimil menedžerski prevzem.

Ilirija je kupila, Lek pa prodal hčerinsko družbo Lek Kozmetiko. Ilirija, ki je lani v Lendavi ugasnila proizvodnjo sveč, odpuščala delavce, za kemijski pro-

Družinsko podjetje GMT iz Murske Sobote je postalo kot najhitreje razvijajoče se podjetje dravsko-pomurska gazela 2006. Podjetje se je v petnajstih letih razvilo v eno od vodilnih pri uvozu, izvozu in prodaji olj, maziv in nadomestnih delov ter dodatne opreme za vozila. V ožji izbor za naziv dravsko-pomurske gazele se je uvrstila tudi turistična agencija Intelakta.

Pomurje – evropska regija prihodnosti

Na natečaju Evropska regija prihodnosti, ki ga je objavila londonska revija FDI Magazine, ki je sestavni del skupine Financial Times, se je Pomurje uvrstilo med deset najatraktivnejših evropskih regij. To je ena od priložnosti za hitrejši razvoj regije, v kateri že zdaj deluje 120 podjetij s tujo ali mešano lastnino, ki zaposlujejo 1.700 delavcev, ustvarijo pa 47 milijard tolarjev prometa.

gram čistil in loščil za usnje pa neuspešno iskala prevzemnika, je postala z nakupom Lek Kozmetike to, s čimer se je prej kitila prevzeta družba - najmočnejši proizvajalec kozmetike na območju jugovzhodne Evrope z blagovno znamko Subrina.

Da imajo kapitalske povezave in lastniške spremembe pozitivne učinke, se je potrdilo v puconski Kemi, ki pod okriljem družbe Salonit Anhovo nadaljuje uspešno poslovanje. S predajo novih poslovnih prostorov so v Kemi v celoti uresničili v letu 1998 zastavljeni cilj prenove podjetja, saj so v teh letih razširili 95 odstotkov celotnih proizvodnih zmogljivosti in uvedli tudi trgovsko dejavnost. Zaokrožitev naložbenega ciklusa se že ustrezno kaže pri poslovnih rezultatih, rezultat zagona nove proizvodnje gradbenih materialov je 15-odstotno po-

večanje prodaje v lanskem letu, močno pa so povečali predvsem izvoz.

Nove pridobitve

Turizem je ena od razvojnih priložnosti v pokrajini ob Muri in na tem področju se je v minulem letu veliko dogajalo. Nadaljevalo se je organizacijsko in kadrovske povezovanje Panonskih term, pomurski turizem pa se ponaša tudi s pomembnimi novimi pridobitvami. Največja je prav gotovo novi hotel Livada prestiž s petimi zvezdicami v Moravskih Toplicah, ki je pomurski turizem obogatil z novo in še kakovostnejšo turistično ponudbo, svojim gostom pa je odprl vrata tudi Sončni park Vivat.

Pomurje bo dobilo prvo v Sloveniji regijski center za ravnanje z odpadki. Ob koncu poletja so v Puconcih postavili temeljni kamen za gradnjo največjega tovrstnega regijskega centra, na kar so se v pomurskih občinah pripravljali deset let, v njem pa bodo odpadke sortirali, predelovali in ustrezno skladiščili. Prva faza naj bi bila nared že letos, na CERO v Puconcih se navezuje 19 občin s 105 tisoč prebivalci, ob polni izkoriščenosti vseh obratovalnih zmogljivosti pa bo njegova zmogljivost 35 tisoč ton odpadkov.

Ponovno so oživele tudi razprave o gradnji hidroelektrarn na reki Muri, čemur so se odločno zoperstavili okoljevarstveniki, usoda murskih elektrarn pa ostaja še naprej neznanka. Pomembna pridobitev minulega leta pa je nova bioplinarna v Nemščaku, ki predstavlja zaokrožitev ekološke pridelave hrane, za kakršno so se odločili v Skupini Panvita. Bioplinarna v Nemščaku je prva v

Zaenkrat še na repu slovesne razvitosti

Sloveniji in največja v Evropi, v njej pridobivajo toplotno in električno energijo ter organska gnojila, v omrežje pa letno pošljejo deset milijonov kilovatnih ur električne energije.

Gospodarske družbe v skrbi za razvoj

V letu, ki se je izteklo, se je zvrstilo še veliko dogodkov, ki so po svoje zaznamovali posamezne gospodarske družbe v pokrajini ob Muri, rojevala pa so se tudi nova podjetja. Vsaka nova ideja, ki naj bi prispevala k hitrejšemu razvoju, je dobrodošla, še toliko bolj spodbudno pa je, če pride tudi do njene uresničitve. Predsednik države Janez Drnovšek je konec maja v Dobrovniku predal namenu nov rastlinjak družbe Ocean Orchids. Mlada in ambiciozna podjetnika Roman Ferenčak in Tomaž Jevšnik sta se odločila za gojenje orhidej, v 14 tisoč kvadratnih metrov velikem rastlinjaku,

ki ga ogrevajo s termalno vodo, pa naj bi letno vzgojili do pol milijona orhidej.

Z zasaditvijo prve lopate kot simbola začetka gradnje novega razvojnega centra je nemška družba Escada Group potrdila svojo odločitev, da ostaja v G. Radgoni. Že z ustanovitvijo družbe Epas, ki je začela 1. septembra 2003 proizvodnjo v prostorih nekdanjega Murinega obrata, so si zastavili cilj, da bodo v G. Radgoni investirali predvsem v razvoj in ta cilj zdaj uresničujejo. Zaposleni v družbi Epas v G. Radgoni so namreč s svojim delom upravičili zaupanje nemškega partnerja, ki bo ob proizvodnji tu zgradil še tehnološko razvojni center. Izdelavo vzorcev, ki zdaj poteka v Nemčiji, bodo postopoma prenesli v novo družbo Elos v G. Radgono, izdelava kolekcij pa bo še naprej v Epasu. Naložba v 12 tisoč kvadratnih metrov proizvodnih prostorov, kamor bodo poleg Elosa preselili tudi proizvodnjo iz Epasa, je vredna več milijonov evrov, sredstva zanjo pa v celoti zagotavlja Escada.

Proizvodnjo povečujejo tudi v radgonskem Arcontu, kjer naj bi letno izdelali 15 tisoč zabojsnikov in zaposlili nove delavce, naložba v posodobitev in razširitev proizvodnje pa poteka in bo vredna skoraj deset milijonov evrov.

V Ljutomeru so lani položili temeljni kamen za novo tovarno okoljske tehnike Komptech, ki ima avstrijskega lastnika, kjer bo dobilo na začetku delo petdeset delavcev. Proizvodne prostore bodo dokončali do konca aprila, proizvodnja pa naj bi stekla julija. Vrednost investicije je okoli šest milijonov evrov. Gre za pomembno pridobitev ljutomerskega gospodarstva.

Ludvik Kovač, Majda Horvat

Zaenkrat še na repu slovesne razvitosti

skupščini materialov je 13-odstotno po kvadratnih metrov velikem rastlinjaku

